

Sekulja (*Rana temporaria*)

Gorska žival meseca

Besedilo in Fotografija: Milan Vogrin

Sekulja sodi med rjave žabe, ki so razširjene po Evropi in Aziji. Pri nas v skupino rjavih žab sodijo še rosnica (*Rana dalmatina*), plavček (*Rana arvalis*) in laška žaba (*Rana latastei*). Za razliko od sekulje so druge vrste bolj nižinske; le redko sežejo višje kot 1000 metrov. Sekulja pa je redkejša v nižinah; ponekod je povsem odsotna. Rjave žabe, ki jih skupaj z zelenimi uvrščamo v rod pravih žab (*Rana*), so za razliko od zelenih na vodo vezane samo v času razmnoževanja. Prav gotovo se je vsak že srečal z zelenimi žabami, ki so se »namakale« v kakšni plitvini in se zraven še prav glasno kvakajoče oglašale. No, tega pri rjavih žabah ne boste doživeli; njihovo oglašanje je bolj podobno mrmranju kot kvakanju, pa tudi oglašajo se le v času parjenja.

Sekulja je velika žaba, zraste vse tja do deset centimetrov. Po zgornji strani je rjava z različnimi rdečkastimi toni. Spodnja stran je svetlejša in temneje progasta, kar jo recimo loči od rosnice, ki

je spodaj povsem svetla. Kot vse rjave žabe ima ob strani glave temno rjavo liso, ki se ji vleče od začetka gobčka preko oči, bobniča nazaj na trup. Od vseh naših žab ima najbolj top gobček, pa tudi cela žaba deluje zelo masivno.

Sekulja je prava znanilka pomladi; na planem se pojavi že februarja, večkrat jo preseneti tudi sneg, na vodi pa še kakšni ostanki ledu. V gorah seveda ni tako hitra; više ko gremo, pozneje pridejo sekulje iz svojih zimskih prebivališč. Prezimujejo lahko pod vodo, kjer se zarijejo v mulj, ali na kopnem, kjer se zavlečejo pod kupe kamenja, štor, v različne razpoke. Zelo rade prezimujejo tudi v podzemnih jamah. Na takšnih mestih se jih lahko zbere več sto, pa tudi več tisoč. Na hibernacijo, to je na zimski počitek, se odpravijo po prvi zmrzali. Mlade žabe še kasneje, saj so še nekoliko bolj odporne na mraz kot odrasle. Odrasle so aktivne še pri temperaturi stopinjo do dve nad ničlo, medtem, ko mlade žabice ustavi mraz šele kakšno stopinjo pod lediščem. Sekulja ne mara prevelike vročine, najbolje se počuti pri temperaturi okrog 18° C, kar velja tudi za razvijajoče se paglavce v vodi. Ko se sekulje prebudijo iz zimske otopelosti, se takoj odpravijo do bližnje vode, ki jo za razmnoževanje uporabljajo vrsto let. Razmnoževanje je zelo kratko, v povprečju traja le slab teden. Prav zaradi tega je za sekulje izredno pomembno, da na mrestišče pridejo čimbolj usklajeno. Če zamudijo, lahko zamudijo najvažnejše opravilo v življenju – razmnoževanje.

V vodi poteka oploditev, ki je zunanja: samica izloča jajčeca, samec pa jih oplodi. Vsaka samica odloži le en sam kupček jajčec, ki ga imenujemo mrest. Le-ta je zelo kompakten in ne razpade na posamezna jajčeca. Prav po številu mrestov lahko

Na poti do mrestišč sekulje večkrat preseneti sneg.

dokaj natančno ugotovimo velikost populacije na določenem območju. Za razliko od drugih rjavih žab je za sekuljo značilno, da mrest odlaga skupinsko. To pomeni, da si sekulje v primerni stoječi vodi izberejo mesto, kjer poteka odlaganje jajčec. Na takšnem mestu lahko naštejemo nekaj deset, lahko pa tudi več sto mrestov! Sekulja mresta ne pripinja na vodno rastlinje, kot to počne recimo naša prav tako splošno razširjena rjava žaba rosnica. Ko je mrest odložen, je skrb za potomce končana. Od tu dalje so mrest in kasneje še paglavci prepuščeni na milost in nemilost okolju. Veliko jih seveda propade, saj gre že mrest v slast številnim živalim, od pupkov, ki živijo v vodi, do različnih ptic. Podobno velja tudi za paglavce, ki za razvoj od jajčeca do paglavca rabijo le kakšnih deset dni, če ima voda vsaj deset stopinj. Z nižjo temperaturo se razvoj upočasni, z višjo pa pospeši. Larve oziroma razviti paglavci do preobrazbe v mlade žabice potrebujejo še, zopet odvisno od temperature vode, od enega do treh mesecev. V tem času se prehranjujejo z algami, ki jih strgajo z zobci, seveda pa se ne branijo različne živalske hrane, predvsem mrhovine. V času, ko so v nižini mlade žabice že zdavnaj zapustile vodo in se napotile negotovi usodi naproti, se višje v Alpah razvoj mresta šele prične.

Sekulje spolno dozori šele po drugem prezimovanju, takrat so velike kakšnih pet centimetrov. Njihova življenjska doba je nekje od 6 do 8 let, za beležena pa je tudi starost 17 let. ○

Pojdi z menoj v planine

Vinko Hrovatič

Pojdi z menoj v planine
popotnica, palica, moja,
ko trudna postala bo z leti mi hoja,
ti vračaj mi lepe spomine.

Slikovna uganka

Kako poznamo svojo deželo?

Slapovi so eden najimenitnejših okraskov gorske krajine. Ta na Fotografiji še posebno, če si ga zamislimo po obilnem deževju in ne v letošnji sušni zimi, ko je bil Fotografiran. Visok je približno 50 metrov, toda nadmorska višina roba, s katerega se poganja v kotanjasto globel, ni kaj dosti več kot 180 metrov. Naj vam priskočim na pomoč. Slap je na enem od pritokov Dragonje na hrvaški strani.

Rešitve pošljite do 30. maja na naslov: Uredništvo Planinskega vestnika, p. p. 214, 1001 Ljubljana.

Rešitev iz aprilske številke: Skalno gmoto z omenjenim okencem najdemo med Lunjevico (1018 m) in Veliko Milanjo (1099 m) in je po obliki in nastanku podobna skalnim otočkom, kot so preostali Devini na tem območju vzhodno od Šembij in Knežaka. V isti gmoti najdemo tudi skalno razpoko, v kateri je ujeta kar precejšnja okrogla skala; to je tu redko, v visokogorju pa pogostejše.

Jože Praprotnik

Pravilno rešitev je poslal le en bralec, to je Marko Podrekar. Čestitamo!

Uredništvo